

משמר פנינים ואגרות חלק א הלוי כא

סימן יט-כ

ע"ד שאלתו השני' בדברי ה"דובב מישרים"
זיע"א עדיין לא זכיתי לעיין בזה.

ואכפול תודה וברכה

ביקרא דאורייתא

באהב"ר ואה"ע

משה מרדכי

אוצר החכמה

רב להבין עומק דבריו הקדושים של רבנו ה"עין
יצחק" זיע"א.

אבל מ"מ ד"ו נכון היטב מה שזכינו ללמוד
בדבריו שמפרש להא ד"טלי ואכלי" שהוא מדין
אומדנא דמוכח, ולא מדין דיבור, וכמש"כ החכמ"א
וה"אחיעזר", כך שאינני מבין מה היא ההשגה
על הדברים הנכונים הפשוטים הללו האמורים
בספר.

* * *

סימן יט

בענין אמירה לגבוה כמסירה להדיוט

[ל"משמר הלוי" חגיגה סי' ל"ג]

והנה תזינא למר ניהו רבה שליט"א שאיננו
מסכים לזה, ואודה לו מאד בשמחה רבה כשיבאר
לי לפי"ז איך מתפרשים ד' אדוננו התומים זיע"א
הנ"ל בסי' פ"ז ס"ק כ"א, ויעוי"ש גם בקצה"ח
סי' פ"ז ס"ק כ"א.

והנני יושב ומצפה ליקרת אמרותיו הטהורות
בזה, ואענדם עטרה לראשי, ואם שגיתי אענה
ואומר דברים שאמרתי טעות הן בידי, כאשר
יעמידני ידידי שליט"א בקרן אורה בזה.

הנני ידי"ע מלונפ"ח בהודאה רבה

מ. מ. ש.

בס"ד אור ליום ד' תולדות כ"ו חשון תשמ"ח
שלו' רב וכט"ס באהב"ר!

תודה רבה מאד מאד על מכתבם היקר והנחמד
והנעים. והנה אני עני הבנתי כך בדברי התומים
סי' פ"ז ס"ק כ"א שב"הרי עלי ליתן חפץ מסוים
להקדש" דינא דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט
עביד שחל מיד ההקדש על החפץ המסוים הזה,
וזה הוא מה שכתבתי בעניי בס"ד בס' "משמר
הלוי" חגיגה סי' ל"ג [עמ' צ' טור ב'], לא
מדעתי, אלא שכך למדתי מדבריו הקדושים של
התומים הנ"ל.

* * *

סימן כ

ידיעות נכבדות בכמה ענינים

[מועתק מגליונות ספרים]

נ"ב: וכבר עמד בזה הגבול"א בשמעתי
בשאלה זו, ודעתו ז"ל דלל"ק הוא רק מדרבנן,
אבל מן התורה באמת עבדי טמאים נמי, יעוי"ש
בכל דבריו הקדושים.

ביומא ו' ב' "היכא דאיכא טמאין וטהורין
בהוא בית אב כו"ע ל"פ דטהורין עבדי".
האריך טובא שצ"ע בטעמא דמלתא כיון
דהותרה הרי הותרה וכו' וכו'.

אמנם עיין ב"שיח יצחק" כאן מש"כ לבאר הגמרא מה הראי'.

ביומא כ"ט א' "אלא אף מליקת העוף".

בתוס' הגירסא עולת העוף, וכן הגירסא במנחות ק' א', וכן בסוגיין אמרינן בשלמא עולת העוף וכו'.

וכתב: "וצריך טעם מ"ש עולת העוף דנקט", וכו'.

נ"ב: כבר עמד בזה הגבול"א בשמעתין. ועי' מש"כ בזה לבאר בדברים מאירים ב"חידושי מרן רי"ז הלוי" בשמעתין.

שם בתוס' ד"ה אלא "ותימה תיפ"ל משום דקרבן קודם לתמיד של שחר" וכו' וכו'.

כתב: "צ"ע מנ"ל דאם לילה הי' כשר לקרבנות שהי' בו פסול משום קודם תש"ש שזמנו רק ביום, ובפשוטו אין פסול קודם לתמיד אלא בשעה שראוי להקריב בה התמיד" וכו' וכו'.

נ"ב: כבר העיר זאת על התוס' בגבול"א כאן, וקדמו הריטב"א כאן שכתב "כל זה פלפלו בתוספות, וכי מעיינת בה שפיר לא קשיא כולי האי, דלא שייך למיפסל משום דבר הקרב קודם לתמיד של שחר אלא כשהגיע זמן התמיד, אבל זו שנמלקה מבעוד לילה לא שייך בה ההוא טעמא, ואין לנו לפוסלה אלא מטעם פסול מליקת לילה", עכ"ל הריטב"א.

ביומא כ"ט ב' "בשלמא רגלים משום ניצוצות".

כתב: "משמע דפשיטא לגמרא שאפשר לקדש הרגלים לחוד ולהשלים מצות קיור, ולא בעינן לקדש כולו יחד".

נ"ב: כבר כתב כן להוכיח זאת מסוגיין המנ"ח במצוה ק"ו.

ביומא מ"א א' כתב: והנה לא מצאנו ענין כזה אלא בקינן וכו' בשני שעירי יוהכ"פ

במתני' יומא י"ח ב' "מסרוהו זקני ב"ד לזקני כהונה כו' והשביעוהו כו'.

כתב: "נראה דר"ל דזקני כהונה משביעין אותו, ולא זקני ב"ד" וכו'.

נ"ב: אמנם כן כך פירש כבר הגבול"א י"ט ב', אבל אשכחנא בס"ד לרבנו המאירי בחיבור התשובה עמ' 552 553 שכתב מפורש דזקני ב"ד הם המשביעים, ומסייע לה "תפארת ישראל" שכתב כן במתני', וא"ש שמשביעין כשנפטרינן, ועי' ל' הרמב"ם פ"א מעבויהכ"פ ול' הרא"ש כאן בסדר העבודה, ואינו מוכרע בלשונם, עכ"פ שפתי המאירי הנ"ל ברור מללו.

אבל בסדר העבודה של יוהכ"פ בנוסח "אמיין כח" כתוב: "סבי שבטו ללמד חפן יוליכוהו, סמים לתמר בפנים אותו ישביעו", מבואר להדיא דנקט דזקני כהונה ["סבי שבטו"] הם המשביעים. אמנם בנוסח "אתה כוננת" אין הכרע, יעוי"ש.

שם "ונפטרו והלכו להם".

כתב: "נראה דדוקא קאמר, דלאחר שהשביעוהו אין להם לשהות עמו, שמתבייש מפניהם, על שחשדוהו".

נ"ב: כבר כתב כן ה"תפארת ישראל" במתניתין.

שם על קו' הפר"ח מה מועילה השבועה כיון דלדידהו הו"ל כנשבע לבטל את המצוה — כתב שני תירוצים.

נ"ב: שתי התירוצים כבר כתב ה"שפת אמת" כאן.

ביומא כ' ב' "תניא כוותי' דרב גביני כרוז מהו אומר".

כתב: "צ"ע מאי ראי' היא לרב" וכו' וכו', ונשאר בקושיא.

נ"ב: ובאמת דבר זה קשה טובא לכל לומדי למד.

וכו', אבל בשאר קרבנות לא שייך ענין קדושה בתערובת וכו', וצ"ע בתו"י דלא משמע כן".

נ"ב: עיין גם בתוס' הרא"ש ובריטב"א, ועיין בכל מה שהביא וציין ה"ש יצחק" כאן. ועי' במאירי כאן, ובתוס' זבחים ס"ז א' וב"ק אורה" שם, ועי' לשון המאירי עירובין ל"ז.

ביומא נ"א א' "קסבר אין שוחטין הפסח על היחיד", פרש"י וכיון שכן אינו עושה תמורה,

וכתב: "ולכאור" צ"ע כשעדיין לא נמנה אחר עמו, למה לא יעשה תמורה, וסוגיית הגמרא אפשר לפרש דמשו"ה אין נופל עליו לשון נוהג ביחיד כבציבור".

נ"ב: כבר הקשה כן הרש"ש כאן למה לא יעשה תמורה כשעדיין לא נמנה אחר עמו. ובחזו"א סוף תמורה כתב בזה דכן הסברא נותנת דאפילו כשעדיין הוא יחיד אינו עושה תמורה. ובטעמא דמלתא רצה לומר במשמה"ל עפ"י הא דפסחים צ"ט א' "מעיקרא לאימנויי אחריני בהדי" קאי", עייש"ה הביאור, ושוב העירו שכבר כ"כ הגאון שה"ת מהר"ם אריק וצ"ל הנדפס בסוף הגמרא בש"ס הגדול "אל המקורות", ואולי יש לחלק מהתם.

ומה שכתב להציע לפרש סוגיית הגמרא דמשו"ה אין נופל עליו לשון נוהג ביחיד כבציבור, — עי' ברבנו חננאל כאן, וכפה"נ אכן כך פירש להגמרא, עייש"ה.

ביומא נ"ה א' "רבי יהודה אומר לא היו שופרות לקיני חובה מפני התערובות, מאי מפני התערובות, אמר רב יוסף מפני תערובת חובה בנדבה".

ובתוס' שם: "אבל תערובת חובה בחובה ליכא למיחש, שיקח מקצת ממעות רחל ומקצת ממעות לאה ויקריב בשביל לאה, דאפשר דכל אחת צוררת מעותי לעצמה ונותנת בשופר, וכן עושין לרבנן דרבי יהודה, דסבירא להו שופרות היו לקיני חובה, וכשהכהן לוקח מכל צרור קן אחד מקריב כל קן וקן לשם מי שהוא".

וכתב "דאפשר דכל אחת צוררת מעותי כו', לכאורה ע"כ כן הוא, שהרי צריך להקריב לשמה, ואם מעות כ"א צורות הרי הוא לוקח הקרבן לבצל המעות ומקריבו עבורו, אבל אם המעות אינן צורות, לשם מי יקח הקרבן, הרי יכול להיות שכל מטבע של אחר".

נ"ב: ונראה בס"ד לבאר היטב כוונת התוס' בלשונם "דאפשר דכל אחת צוררת מעותי", דהלא יש גם דרך אחרת, שיקח בכל המעות עבור כל הנשים ויקריב לשם מי שהיא, עי' היטב בזבחים ס"ז ב' "ת"ש חטאת ועולה וסתומה ומפורשת" ברש"י שם, דשייך סתימות גם בבעלים, לא רק בקנים, עייש"ה, וא"כ א"ש לשון "דאפשר" שבתוס', כיון דאפשר גם שהכל יהי מעורב, חובה בחובה, ויקנו קנים בכל המעות ויקריבו לשם מי שהיא. שו"ר מש"כ התוס' בפסחים צ' ב' [ד"ה עד שיכלו כל המעות שבשופר]: "ואי הוה אמרינן שמכל מעות שבשופר קונה קנין יחד מאדם א' הוה אתי שפיר, אבל לישנא דעד שיכלו לא משמע הכי, ונראה לר"י דכל אחת היתה צוררת מעותי ונותנת בשופר".

הרי מבואר להדיא בתוס' כמשכ"ל, ודווקא שם בפסחים לא משמע להתוס' לפרש כן לישנא ד"עד שיכלו" שקונה הכל ביחד, אבל ד"ז מבואר להדיא בתוס' שקיימת אפשרות כזו, וא"כ יש שתי דרכים, ולכן שפיר כתבו התוס' דילן ביומא "דאפשר שכ"א צוררת מעותי", כי קיימת גם עוד אפשרות, שיקנו מהכל ביחד, כמו שהזכירו התוס' בפסחים הנ"ל, וכמשנ"ת.

וכל זה רק בתערובת חובה בחובה, משא"כ בתערובת חובה ונדבה א"א לקנות בכל המעות עבור כולן, דאינו יודע כמה חובות וכמה נדבות יש, והחובות הן אחת לחטאת ואחת לעולה, והנדבות שחיהן עולות, ופשוט.

אמנם המהרש"א על התוס' בפסחים שם צ' ב' כתב דא"ש למ"ד יש ברירה, אבל כבר העיר הרש"ש שם דא"ש גם למ"ד אין ברירה, כהתוס' עירובין ל"ז, עיי"ש.

שו"ר בתוס' הרא"ש בסוגיין דיומא נ"ה א' ששאל שבשל חובה עצמה ג"כ איכא למיחש

לתעורבת וכו', ותיירץ שני תירוצים: „וי"ל דצורות היו המעות של כל אחד ואחד לבד. ועי"ל דאפילו בלא צורות נמי יקח מכל מעות שבשופרות קנינים בבית אחת ונתחללו כל המעות על הקנין ויקריב כל אחד ואחד לשם מי שהוא כנ"ל". הרי מבואר להדיא כמשכ"ל בס"ד.

אגרת החסידות

ומדברי הרא"ש הללו כמדור' ראי' להרש"ש הנ"ל בפסחים צ' ב', דהלא לר' יהודה קיימינן הכא דלית לי' ברירה, עי' היטב בדברי הרא"ש בקושייתו, ומ"מ מועיל לר' יהודה שיקנה בכל בשביל כולן, וכמ"ש הרש"ש הנ"ל להעיר על המהרש"א הנ"ל.

ועיין גם בתוס' הרשב"א שם בפסחים צ' ב' ותמצא הכל מבואר כנ"ל.

11234567

ועיין ב"שפת אמת" בסוגיין יומא נ"ה א' משכ"כ על התוס', וזכה לכוון בזה לתירוצו השני של תוס' הרא"ש הנ"ל בסוגיין, שהוא האופן המבואר בתוס' ובתוס' הרשב"א דפסחים צ' ב' הנ"ל. והכל א"ש היטב בעזה"י.

ביומא ע"ח א' „סנדל לכתחילה לא". כתב: „לשון לכתחילה משמע שאינו גזירה דרבנן, אלא שראוי להמנע".

11234567

נ"ב: אבל מה נעשה וזה לשון השו"ע הל' שבת סי' ש"א ס"ד: „ואסור לעבור בסנדלו, דכיון דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי", וכן הוא לשון הטור שם, ומשמע שהוא ככל איסורי דרבנן, דגזרינן „דלמא נפל ואתי לאתויי".

במתניתין ריש חגיגה כתב: „ובזה נמי ניהא מה שיש לתמוה דהא מצות ראי' היא בעזרה ולא סגי בהר הבית וכו', וא"כ למא אמרו מירושלים להר הבית, ולא אמרו מירושלים לעזרה, אבל לפי מה שפירשנו שהוא שיעור בהגיע לחינוך שפיר קבעו חכמים השיעור מירושלים להר הבית ולא דקדקו בפורתא דמהר הבית לעזרה" וכו'.

נ"ב: הנה התמיהה הזו כבר עמד בזה רבנו התור"ט במשנה נד"ה ומי שאינו יכול לעלות ברגליו]. וכתב התור"ט לתרץ: „ומתניתין דנקטה הר הבית, היינו טעמא שכשיכול לעלות להר הבית שהוא בשפוע ההר, ממילא הוא עולה עוד במעלות העזרות ששם מעלות עשויות". ועוד כתב התור"ט לציין לדבריו בבכורים פ"א מ"ח, עיי"ש משכ"כ בזה.

והתירוצו שכתב כאן בספר „שלא דקדקו בפורתא דמהר הבית לעזרה" וכו' — לענ"ד אינו מובן לאיש פשוט כמוני, ומרבותי לא שמעתי אף פעם תירוצים כאלו, אלא היו אומרים ככגון זאת, שוראי טעמא רבה איכא במילתא, וחז"ל דקדקו בדקדוק רב ועצום, אלא שעדיין לא זכינו אנחנו לידע עומק הטעם...

ותא חזי דברי ה"אור שמח" הנפלאים בהל' בית הבחירה פ"ו ה"י שפירש עד כמה מדוקדק הדבר לשיטת הרמב"ם שם בדין מוסיפין על העזרה ש"יש להם למשוך את העזרה עד מקום שירצו מהר הבית", ועל זה כתב האור שמח שם: „כן נראה מהא דתני תנא מירושלים להר הבית, ולא תני לעזרה ששם היו מראין פנים, משום דרשות לב"ד להוסיף עד סוף הר הבית, והשיעור בכולם שוה, לכן השיעור להר הבית", עכ"ל האור"ש, עיי"ש בכל דבריו הקדושים ז"ל, הרי שהשיעור הר הבית הוא בדקדוק עצום. וברוך שבחר בהם ובמשנתם.

בחגיגה ד' א' כתב: „ובלשונם [של התוס'] בשבת קל"ו ב' ד"ה הזכר נפל ט"ס כנראה ע"י תלמיד טועה שכתבו שם דעולת ראי' לא בעי סמיכה ועולת נדבה בעי סמיכה, וליתא דתרווייהו בעו סמיכה וכדתנן לק' ט"ז א' בעולת ראי' וכו', וכן צ"ל שם וכו'".

נ"ב: כבר עמד על דברי התוס' הללו [דרשבת קל"ו ב'] רבנו המהרש"א בחולין כ"ב ב' שהביא שם דברי התוס' הללו [דעולת ראי' לא בעי סמיכה] וכתב ע"ז המהרש"א: „והוא תמוה דבפ"ב דביצה וחגיגה מוכח דעולת ראי' בעי נמי סמיכה וכ"כ הרמב"ם וצ"ע", עכ"ל המהרש"א.

מצא תוכו אכל קליפתו זרק, א"ל: השתא קאמר מאיר בני אומר" וכו'.

ועל הא דקאמר אליהו "משום דקא גמר שמעתא מפומי דאחר" — כתב: "יש לעי' הא מקראי ילפין לה לעיל דבגדול הט אונך" וכו'.

נ"ב: פלא שלא ראה מש"כ השטמ"ק בב"ק נ' א': "ולרבינו נראה לפרש "אמרת" כלומר השמעתי דבר זה לפני הקב"ה, והם דבר שנצטער וכו', והסכים הקב"ה לדברי, שכן דרכו של הקב"ה שמסכים לסברת הצדיקים שבדור, וכשמת בנו כצמא כבר מת ר' חנינא. וכן מצינו בחגיגה שלא היו אומרים דבר במתיבתא דרקיעא בשם ר"מ, מפני שלמד מאחר, עד שאמר ר' אבהו לאליהו: ומאי איכפת לי, אגוז מצא בירר את האוכל חרק את הפסולת, והסכים הקב"ה לדעתו, ואמרו מכאן ואילך דבר בשם ר"מ", עכ"ל השטמ"ק, ודבריו קילורין הם לעינים.

וגם פלא שלא זכר מש"כ אדוננו הש"ך ביו"ד סי' רמ"ו ס"ק ח' בשם אביו הגאון זצ"ל.

בחגיגה ט"ז ב' "והביאנוהו לעזרת נשים", העיר: "בעלמא סמיכה בעזרה כמבואר זבחים ל"ב ל"ג".

נ"ב: כבר עמד בזה כאן ה"טורי אבן" בשמעתין יעו"ש. ועי' "משך חכמה" פ' ויקרא בפסוק "וסמך ידו" וגו' שרצה לפרש עד סמוך לעזרת נשים, אבל עי' בפ"י ראב"ד בריש תו"כ מבואר להדיא שמפרש שהיתה הסמיכה בעזרת נשים ממש.

בחגיגה י"ז א' בתוס' ד"ה תפשת, כתב: "ונראה דאף לפי סברא זו, לא מחזקין לספק שמא גם השמיני לתשלומין, אלא זו סברא בכונת התורה ריש לפרש וכו', דכיון שאין לנו לתפוש המרובה הר"ז כמפורש שיש לתפוס רק את המועט".

נ"ב: פלא שלא זכר ד' התוס' יומא ע"ב א' [ד"ה נעביד] ומש"כ עליהם בדרו"ח רע"א שם, ומה שצוין שם לתשובותיו היינו כפה"נ התשובה הנדפסת בדרו"ח אחרי המערכות המתחלת

ועי' שעה"מ הל' מעשה"ק פ"ג הי"ג [בדף כ"ב ע"א טור ב'] שהביא ד' המהרש"א הללו וכתב: "ולכן הדבר ברור שט"ס נפל בדבריהם וצ"ל דהא עולת ראי' בעי סמיכה וכונתם מבוארת" וכו', עיי"ש בכל ד' השעה"מ.

והנה"ח

וב"תוספות יום הכפורים" על יומא ע"ד א' הביא התוס' הנ"ל וכתב: "ודבריהם תמוהים וכו' ושוב ראיתי בתרשי הלכות פ"ק דחולין דהשיג על מ"ש התוס' הנזכר דעולת ראי' לא בעי סמיכה" וכו'.

ובחידושי חת"ס לשבת קל"ו ב': "עמ"ש מהרש"א בחולין כ"ב ע"ש ולא הרגיש דט"ס הוא בתוס' דשמעתין ד"ה הזכר וכצ"ל דהא עולת נשים לא בעי סמיכה והוה עבודה בקרשים ועולת ראי' בעי סמיכה כצ"ל וק"ל.

ועי' מש"כ בזה בספר "שבת של מי" שם בשבת קל"ו ב'.

והנה"ח

הרי שכבר עמדו רבותינו ז"ל בד' התוס' הללו, והשעה"מ והחת"ס הנ"ל כתבו שהוא ט"ס, והציעו כ"א לפי דרכו איך לחקן.

ברפ"ב דחגיגה י"א ב' אין דורשין בעריות בשלשה, כתב על זה: "כתב באגודה בשם ראבי"ה דהיינו דוקא בזמניהם שהיו לומדים בע"פ, וכ"נ מהשמטת הפוסקים".

נ"ב: כבר הביא זאת רבנו הרמ"א בד"מ ביו"ד סי' רמ"ו אות ט' בזה הלשון: "בחידושי אגודה כתב בשם ראבי"ה הא דאין דורשין בעריות כו' היינו בימי תנאים ואמוראים שהיו לומדים על פה, אבל אנו לומדים דבר הכתוב אין לחוש עכ"ל". ובודאי שעפי"ז הושמט ד"ו בפוסקים. ועיי"ש בד"מ עוד מש"כ בזה.

בחגיגה ט"ו ב' "אשכחי רבה בר שילא לאליהו, א"ל: מאי קא עביד הקב"ה, א"ל: קאמר שמעתא מפומיהו דכולהו רבנן ומפומי דר"מ לא קאמר, א"ל: אמאי, משום דקא גמר שמעתא מפומי דאחר, א"ל: אמאי, ר"מ רמון

"ע"ד שאלתו באחד שנדר ליתן גירות בביהכ"נ", עמ' 174, שם בטור ב', וממשיך בדף שאח"ז, יעוייש"ה.

במתני' דחגיגה כ"ד ב' "חומר בתרומה שביהודה נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה, ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה, עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין של תרומה, לא יקבלנה ממנו, אבל מניחה לגת הבאה".

עמד בזה בספר ש"ש לדקדק מ"ש של יין דנקט", והאריך שם לצדד דבאמת יהי' חלוק בזה דין שמן מדין יין.

נ"ב: ותמיהני שלא כתב שכל דבריו בזה לצדד לחלק לדינא בין שמן ליין, [דשמן יהי' יותר קל, ויהי' מותר לקבל וכו'], — הם דלא כהרמב"ם הל' מטמאי משכב ומושב פי"א, שהזכיר להדיא גם בדינא דסיפא דמתניתין גם יין וגם שמן, וזה לשונו שם בה"א וה"ב: "וכן נאמנים הן על התרומה בשעת הגיתות והבדים, מפני שכל העם מטהרין עצמן וכליהן כדי לעשות יינם ושמנם בטהרה, עברו הגיתות והבדים אינן נאמנים, כהן שהביא לו ע"ה חבית יין או שמן של תרומה לא יקבלנה ממנו, מפני שהיא בחזקת טומאה" וכו'. הרי להדיא מבואר בדברי הרמב"ם שגם שמן לא יקבל מהע"ה, כשעברו הגיתות והבדים. ובודאי סובר רבנו הרמב"ם ז"ל דיגיד עליו רעו בלשון המשנה, דקתני רישא יין ושמן, וממילא ידעין דדינא דיין דסיפא היינו גם על שמן.

וכ"כ גם רבנו עובדי' מברטנורה בפירוש המשנה פ"ג מ"ד: "עברו הגתות וכו' והביא ע"ה חבית של יין או של שמן של תרומה וכו', לא יקבלנה ממנו בחזקת טהורה" וכו'. והדברים מאירים בעזהש"ת.

ביבמות פ"ז א', עי' רמב"ם הלכות תרומות פ"ו הי"ט: "בת ישראל שנשאת לישראל

תחילה ויש לה ממנו בן וחזרה ונשאת לכהן אוכלת בתרומה, מת ולה ממנו בן אוכלת מפני בנה האחרון, שהרי הוא מאכילה כמו שהאכילה אביו". וכתב על זה: "לא זכינו למקורו ז"ל בזה".

נ"ב: עיין ירושלמי יבמות ס"פ יש מותרות הל' ח' וב"נרעם ירושלמי" שם, ולביאורו שם הדבר מבואר בירושלמי שם דתליא אם נישאת תחילה לכהן או נישאת תחילה לישראל עייש"ה, והרי זכינו בזה למקור הרמב"ם ז"ל מהירושלמי הזה. ועיין שו"ת "דברי מלכאל" ח"א סי' ס"ח.

בכתובות ק"ה א' בסוגיא דשוחד, כתב: "ושמא ליכא איסור דאורייתא בפחות משהו פרוטה".

נ"ב: עיין במנ"ח מצוה פ"ג.

בכתובות ק"ו א' "תלמידי חכמים המלמדין הלכות שחיטה לכהנים", כתב: "דאע"ג דשחיטה וכו' וכשירה נמי בזרים, אפ"ה ראו צורך שהכהנים ידעו הלכות שחיטה וכו', דע"פ רוב היו הכהנים שוחטים כמש"כ תוס' קדושין ע"ו ב'".

נ"ב: להד"מ. שם בתוס' בקדושין ע"ו ב' מבואר רק שכשרין מיוחסין המשיאין לכהונה היו שוחטים, והיינו זרים, כמבואר שם בתוס' הרא"ש ב"מ שהביא, עייש"ה, וכ"ה בתוס' כתובות כ"ד ב'. אבל הדבר מבואר במתני' יומא כ"ה א' הפייס השני מי שוחט, עיי"ש בריטב"א, ובמאירי שם ול"א ב' ומ"ב א', ועי' רש"י ברכות כ"ח א' ורש"ש שם, ועי' צ"ח ורש"ש ומרומי שדה ברכות ל"א ב', ועי' רש"י קידושין נ"ג א' ד"ה ואפי' בע"מ, ועי' תוס' בכורות כ"ט א' ד"ה המקדש. [ועי' "משמר הלוי" יומא כ"ה א' ד"ה שם מי שוחט וב"משמר הלוי" זבחים סי' י"ח וחגיגה סי' ל"ד].

בכתובות ק"י ב' וכל שאינו דר בארץ כו' כאילו עובד עכו"ם כו', כתב: "אלא יש לפרש הענין דבחול השגחתו ית' ע"י מלאכים, ואילו בארץ תמיד עיני ד' אלקיך בה" וכו' וכו'.

משמר פנינים ואגרות חלק א הלוי כז

סימן כא

נ"ב: כבר נתבאר כל זה היטב ב"הפלאה" וב"פני יהושע" כאן, וראוי לעיין בדבריהם. ובפני ציין לתשו' הרשב"א סי' קל"ד, עיי"ש.

במנחות ע"ח ב' כתבו התוס' שמפריש י"א מכל מין, וכתב: "מיד התרומה בטלה ומכל מקום חשיב הפרשה" וכו'.

במנחות ע"ה א' "אמר רבא לא לישתמיט ולכתוב חלות משוחות ורקיקין בלולין", כתב: "ר"ל דאם בא זה ולימד על זה א"כ למה בכל דוכתא כתיב חלות בלולות ורקיקין משוחין ולא אישתמיט בחד דוכתא לכתוב איפכא".

במנחות ק"ט א' כתב לפלפל בפסוק ב' עקב "בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי", והלא היתה העבודה בבכורות עד הקמת המשכן וכו' וכו'.

נ"ב: ביאור זה הוא נכון מאד והוא האמת בפשט הגמרא, והי' לו להביא ולציין רא' לדבר שזה הוא הפשט בגמרא שממש כה"ג אמר רבא בחולין כ"ב ב' ופירש רש"י שם כך, יעוייש"ה, והן הן הדברים האמורים משמ' דרבא שם בחולין וכאן במנחות. * [ועי' במש"כ בזה בס"ד באורך ושוב הראו לי בפירוש הראב"ד לתו"כ פ' ויקרא פרשת י' ה"ד שכתב כך על הברייתא דחלות ורקיקין פי' דהא מילתא כפירושא דפרישנא בתורים ובני יונה".

נ"ב: עיין שם ברמב"ן במקומו ב' עקב בפסוק "בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי". ועיין היטב בחזו"א או"ח — מועד סי' קכ"ה ס"ק ד'. ועיין היטב ב"קרבן אורה" זבחים קט"ו ב'. ועיין היטב ב"אור זרוע" הל' בכורות סי' תקכ"ט.

* * *

סימן כא

בענין שיטת הרמב"ם באכילת בעלים בקדשים קלים

מכתב ראשון

בס"ד יום ב' שופטים כ"ט מנ"א תשמ"ז
פה זכרון-מאיר ת"ו

הו"כ הד"ר ג' הרמה שליט"א

נעימות בימינם נצח!

נודמנה לידי היום בבית המדרש חוברת חידו'ת מניסן תשמ"ז, וראיתי שם דברים נפלאים בענין בשר קדשים קלים בזמן היתור הבמות, אשר שם הד"ר ג' שליט"א חתום עליהם, ומאד התענגתי עליהם, אמנם בעניי לא זכיתי להביא: —

איך תתיישב הסוגיא דפסחים ל"ח [אשר עלי' סוכבים הולכים דברי כבוד הד"ר ג' שליט"א] לשיטת

רש"י בפסחים נ"ט א' שכתב להדיא שמצות עשה ד"ואכלו אותם אשר כופר בהם" קיימא גם על אכילת הבעלים בקדשים קלים [ויעויין רש"י חולין י"ב א' ורש"י זבחים צ"ט ב' ובהגהת צ"ק שם], וכ"כ הרמב"ן בהוספותיו לסה"מ מ"ע א' דגם על חלק הבעלים יש מצות עשה דאכילת קדשים ודחי עשה דהשלמה, וכמ"ש כן בפסחים פ' תמיד נשחט נ"ט א', והיינו עשה דאכילת הבעלים, ובמנ"ח מצוה ק"ב מביא מחלוקת הר"ן והתוס' והרא"ש בזה בנדרים ד' ב', דלהתוס' והרא"ש אכילת בעלים בקדשים היא מצות עשה, ולא רק בפסח.

וא"כ לכל הנהו רבוותא [רש"י ורמב"ן ותוס' והרא"ש] עדיין לא באנו למקום יישוב בחירוצו